

Stezka strážců hranice

1

Délka trasy 17,5 km

Tato naučná stezka je tématicky zaměřena na historii ostrahy hranice v jihozápadních Čechách. S okolím Kašperských Hor jsou spjaty dramatické lidské osudy, jaké s sebou přinášel těžký život v drsném pohraničí. Každá hranice je pro stát životně důležitá – jasně vymezuje a definuje jeho svrchovanost a suverénnost. Proto dění na hranici předznamenávalo osudy jeho obyvatel.

Trasa stezky Vás provede krásnou šumavskou přírodou. Současně projdete podél linie lehkého opevnění československé armády z třicátých let 20. století. Z informačních tabulí získáte informace o opevňování hranice proti hrozbě fašismu, o vybavení interiéru, o pocitech vojáků uvnitř betonových pevnůstek. Seznámíte se i s jejich odhodláním k boji, tváří v tvář napadení. Hranice tu však prochází více než jedno tisíciletí. Ještě před tím tu Keltové těžili vzácný drahý kov – zlato. Nejslavnější český panovník Karel IV. zdůraznil význam tohoto regionu vystavěním pevného strážního hradu Kašperk. Vedle zlatonosných dolů a Zlaté stezky měl strážit především starou zemskou hranici se sousedním Bavorskem. A jaká by to byla hranice, kdyby se přes ní nepašovalo?

Zajímavé jsou i proměny významu hranice. Např. ve třicátých letech 20. století přes ní utíkali uprchlíci z nacistického Německa do demokratického Československa. Od roku 1948 do roku 1989 se několika šťastlivcům podařilo překonat ostře střeženou hranici (Železnou oponu) z komunistického Československa do tzv. Západního Německa. Ironie dějin si krutě zahrála i s betonovými bunkry stavěnými proti Hitlerovi. Na základě Mnichovské konference musely být všechny pevnosti v záborovém pohraničním pásmu vydány v neporušeném stavu do rukou nacistů. Německá armáda na nich nacvičovala dobývání pevnostních systémů v Evropě. Jak asi bylo vojákům, dělníkům a stavitelům těchto pevností?

Nechme však teoretických úvah a vydejme se po stopách strážců hranice. Možná z části pochopíme...

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

ILE NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD
www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
šumava
západ

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

**Europäische Union
Evropská unie**
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Stezka strážců hranice

2

Délka trasy 17,5 km

Husté pohraniční hvozdy obepínající Čechy byly sice výhodné z hlediska obrany země proti napadení zvenčí, postupně se však stále více projevovaly nevýhody takovéto uzavřenosti. Karel IV. usiloval o větší obchodní propojení Čech se západní Evropou, a proto po roce 1356 nechal zřídit dvě obchodní komunikace spojující Kašperské Hory s Pasovem. Starší a známější se nazývala Zlatá stezka a hranici překračovala na Bučině. Mladší a méně známá Zlatá cesta překračovala hranici přes Modrý sloup. Strážit bezpečnost obchodníků měla posádka královského hradu Kašperk, který se začal z příkazu Karla IV. stavět ve stejném roce. Zlatá cesta měla být na středověké poměry pokročilejším typem komunikace. Podle Karlova privilegia pro Kašperské Hory z roku 1366 se po ní již nepřenášelo zboží na hřbetech soumarů jako kdysi, ale jezdily po ní kupecké povozy. Tato komunikace byla tedy takovou středověkou mezinárodní dálkovou silnicí. Vedle soli se z Podunají do Čech dováželo např. bavorské plátno, „víno, koření a další zboží vč. luxusních předmětů jako byly např. drahé látky. Z Čech se naopak vyváželo obilí, slad, med, máslo, sádlo, vejce, ryby a přeháněl se dobytek. Cestování ve středověku nebylo příliš bezpečnou, ale ani lacinou záležitostí. Po dokončení kašperskéhorské Zlaté stezky na ní kašperskohorští měšťané získali právo obchodního skladu. Podle Karlova nařízení, museli všichni kupci, kteří využívali k cestě kašperskohorskou větev Zlaté stezky, přes noc zůstat v Kašperských Horách i se svými povozy. Takovéto přenocování sice zaručovalo bezpečí, ale samozřejmě stálo kupce poplatek za svůj pobyt i za zboží, které vezl.

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

ILE NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD
www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
šumava
západ

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

**Europäische Union
Evropská unie**
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Stezka strážců hranice

3

Délka trasy 17,5 km

Případ podloutného obchodu a veřejného násilí Kiliána Novotného ze Staré Hutě ze dne 27. ledna 1933 hlášení četnické stanice Nezdice na Šumavě: „Kilián Novotný spáchal čin tím způsobem, že v okamžiku, kdy se ve společnosti jeho druha, Jana Fastnera ze Staré Hutě č. p. 94, střetl s četnickou hlídkou v chodbě domu Evarista Petličky v Pohorsku č. p. 42 a Fastner byl osloven strážmistrem Diblíkem, odrazil vší silou loktem praporčíka Fabriciuse, kterého tím udeřil do žaludku, způsobiv mu přechodnou bolest, a skočil k východu z chodby, kdež však na kluzkých a namrzlých schodech upadl, ale přesto, aniž by se vážně zranil, prchal dvorem na volné prostranství k nedalekému lesu, kdež ve tmě a mlze zmizel. Novotný byl pronásledován praporčíkem Fabriciusem, který však ho nedostihl, ježto pro bolest žaludku nemohl v běhu pokračovati. Četnická hlídka přistihla jmenované právě v okamžiku, kdy tito vycházeli z bytu Evarista Petličky a chtěla zjistiti totožnost jmenovaných, ježto jí byli úplně neznámí, přičemž Novotný spáchal vyličené násilí, aby se zachránil útekem, a tak své zatčení překazil. Útokem neznámého muže na praporčíka Fabriciuse byl strážmistr Diblík upozorněn, že jde o nebezpečné individuum, a proto také rychlým a energickým zakročením zadržel druhého muže, v němž byl pak zjištěn Jan Fastner, který jest podloutníkem s cizozemským umělým sladidlem.

Také při osobní prohlídce u něho bylo nalezeno 1 kg cizozemského umělého sladidla. Dále u něj byl nalezen nůž upravený jako jednostranná dýka, a byl proto udán Okresnímu soudu v Kašperských Horách pro přestupek zbrojního patentu. Kromě toho bylo nalezeno v bytě pod schody Evarista Petličky ještě 2 kg cizozemského umělého sladidla, o němž tvrdil Fastner, že náleží muži, který uprchl a jehož jméno Fastner neprozradil. Fastner byl pak zatčen a ještě týž den dodán do vazby Okresního soudu v Kašperských Horách pod č. z. 17. Jak bylo během vyšetřování zjištěno, šlo v daném případě o dva odvážné a drzé podloutníky, kteří právě před příchodem četnické hlídky rozprodávali v bytě Evarista Petličky cizozemské sladidlo místním překupníkům a byli na odchodu k domovu.

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

ILE NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD
www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
šumava
západ

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

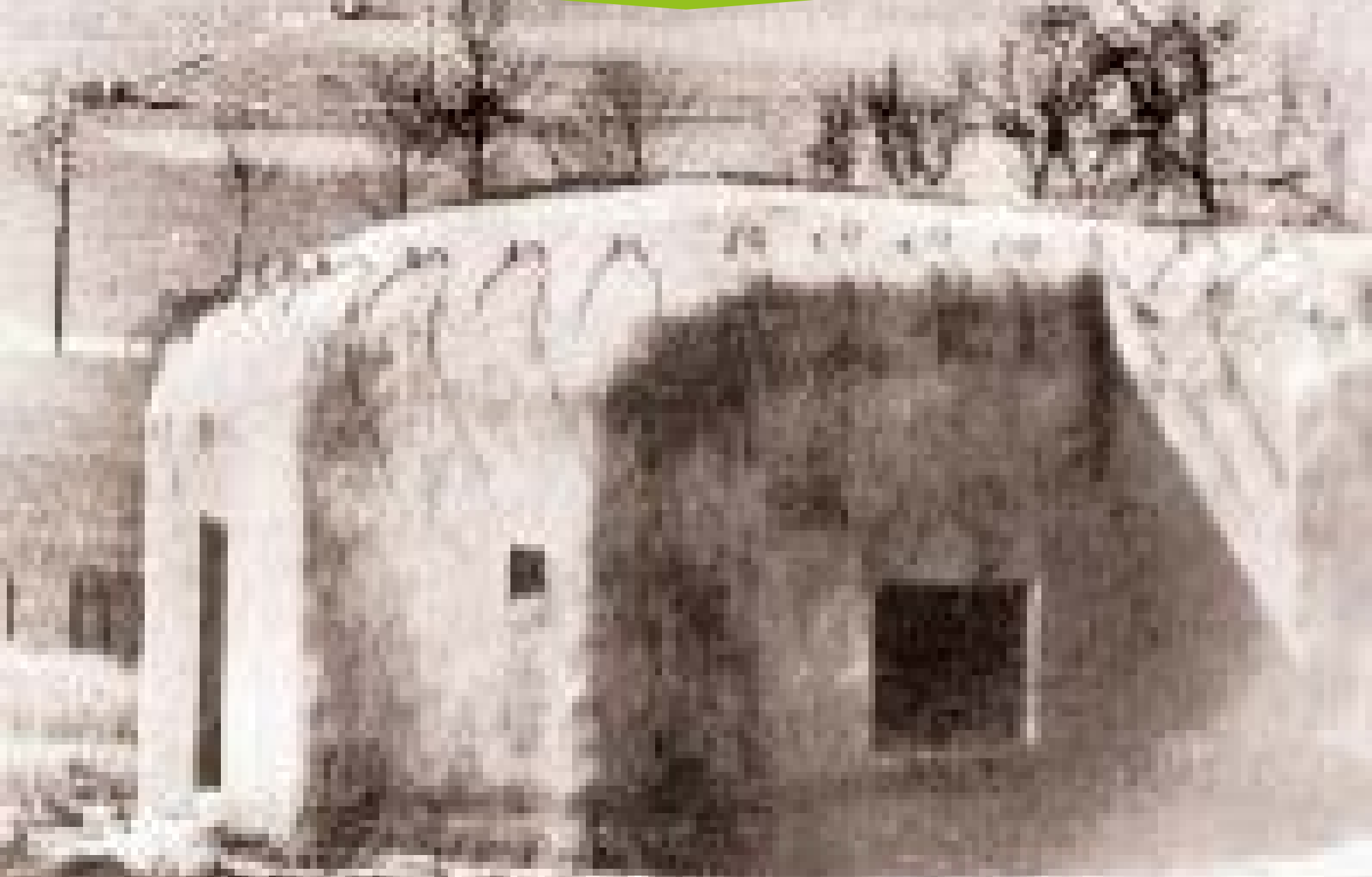

Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Stezka strážců hranice

4

Délka trasy 17,5 km

V úseku naší naučné stezky naleznete několik betonových pevnůstek československé armády z druhé poloviny 30. let 20. století. Československo se v této době intenzivně připravovalo na obranu proti očekávané u útoku nacistického Německa, proto se rozhodlo zajistit svou hranici systémem opevnění. V našem prostoru se jedná o lehká opevnění vzor 37, lidově označované jako řopíky, protože jejich výstavbu řídilo Ředitelství opevňovacích prací.

Konstrukčně tyto pevnůstky vycházely z pěchotního srubu těžkého opevnění. Využívaly vedení boční přehradné palby ze zbraní v hlavních střílnách. Objekty tvořily souvislé linie postavené v jednom i více sledech a navzájem se střelbou kryly. Ve směru k nepříteli byla mohutná čelní stěna bez střílen dosahující síly 80–100 cm, před kterou byla z nasucho naskládáných kamenů zbudována zeď – rovnanina, zasypaná pozvolně se svažující zeminou.

Nejčastější typ A má dvě střelecké místnosti. Neobvykle hustý výskyt výše uvedených typů je zapříčiněn patrně tím, že linie kopíruje dosti členitý terén, hlavně v prostoru Šumavy, takže netvoří obvyklou přímku jako v rovinnatých oblastech. Objekty B jsou také dvoustřílnové, ale jedna střílna slouží pro boční palbu podél linie a druhá, u stěny v čelní stěně, zase naopak pro přímou palbu proti postupujícímu nepříteli. V členitém terénu jihozápadních Čech se setkáváme s tímto typem poměrně často. Typ D byl jednostřílnový. Nejčastěji byl využíván v prudkých svazích, často měl střežit silnice v údolích. Názornou ukázkou je o uplatnění množství „děček“ v údolí řeky Otavy v blízkosti Annína. Jeho konstrukce nejvíce připomíná polovinu objektu typu A.

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD
www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
šumava
západ

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

**Europäische Union
Evropská unie**
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Stezka strážců hranice

5

Délka trasy 17,5 km

Do období po únorových událostech roku 1948 spadají i legendy o Králi Šumavy, který převáděl přes hranice lidi, kteří nechtěli žít v komunistickém režimu. Dostupné dokumenty označují za nejpravděpodobnějšího Krále Šumavy horala německého původu Kiliana Nowotného, vulgo Sekáč. Jeho otec byl pašeráckou legendou a zahynul kulkou finanční stráže na hranici na počátku 20. let. Mladého Kiliana s sebou vodil po pašeráckých stezkách už od jeho 9 let.

V roce 1945 byl Nowotny odsunut do Německa. Spolupracoval s americkou zpravodajskou službou a převáděl do Čech agenty a ven emigranty. K cestám přes hranice používal staré stezky, pro které se vžilo označení kanály.

Jednotlivé cestičky měly svá označení pomocí čísel. V příběhu Krále Šumavy se objevily kanály 1–59. Číselná označení pro stezky používala i komunistická Státní bezpečnost (StB).

Kanál č. 54 začínal u cihelny Pod Sloupem, několik kilometrů od Vimperka. Tam v obydlí Josefa Peka Nowotny vyzvedával lidi, kteří chtěli emigrovat. Pokračoval směrem na Michlovu Huť, do strmého kopce Kamenná (1.101 m), a dále pak k vesničce Nový Svět. Tady začínala nebezpečná část stezky, protože se přecházela Chalupská slať. Následovalo překročení Teplé Vltavy po lávce u Františkova, kde v roce 1950 málem sklapla léčka přichystaná StB. Z převáděné skupiny se zachránil pouze Král Šumavy. Odtud pokračoval podél Stolového hřebene směrem k Bučině, a někde v prostoru prameny Vltavy se definitivně octnul na německé straně hranice. Těmito místy dnes vede červená turistická značka.

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

ILE NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD
www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
šumava
západ

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

**Europäische Union
Evropská unie**
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Stezka strážců hranice

6

Délka trasy 17,5 km

V rámci příprav republiky na obranu vydala československá vláda v říjnu 1936 nařízení o vzniku jednotek z příslušníků četnictva, policie, finanční stráže a tzv. vojenských posil (záložní vojáci, kteří se po aktivizování stávali jejími příslušníky). Tyto jednotky se nazývaly Stráž obrany státu (S.O. S.). Jak praví zřizovací listina hlavním úkolem jednotek S.O.S. je ochrana neporušitelnosti státních hranic a nedotknutelnosti státního území a také spolupráce při udržování veřejného pořádku v pohraničí.

Členy útvarů S.O.S., podléhajícím Ministerstvu vnitra, se mohli stát jen vybraní a spolehliví jedinci. Příslušníci armády měli dohlížet na patřičnou vycvičenost příslušníků S.O.S. Pro větší operativnost byly útvary rozčleněny na jedn. družstva. V každém družstvu byly zastoupeny všechny složky. Pro posílení palebných prostředků byl každému družstvu S.O.S. přidělen lehký kulomet.

S.O.S., úzce spolupracující s jednotkami československé armády ve svém okolí, měla v případě ozbrojeného napadení Československa odrazit první úder nepřítele a umožnit mobilizaci záložníků do opevnění v pohraničních oblastech.

V květnu 1938 dosáhly jednotky S.O.S. nejvyššího stavu – 28.310 mužů. Příslušníci S.O.S. stály v první linii. Většinu ztrát, které zaznamenaly českosl. úřady při nepokojích v roce 1938, tvořili na českosl. straně právě příslušníci těchto družstev. Od počátku září 1938 do 17. března 1939 padlo při ostraze československé státní hranice proti německým, polským, maďarským a karpatoukrajinským záškodníkům a vojákům 302 čs. vojáků a příslušníků S.O.S., 436 jich bylo zraněno.

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

ILE NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD

www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
šumava
západ

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

**Europäische Union
Evropská unie**
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Stezka strážců hranice

7

Délka trasy 17,5 km

Soustavu LO (lehkých opevnění) měla v případě mobilizace obsazovat vojska, která byla pro tento úkol speciálně vycvičena. Jednotky nesly název ZLO – pluky ZLO – zajištění lehkého opevnění.

Sledovaný region spadl do hraniční oblasti (HO) č. 32. Krycí název zněl „Mikuláš“. HO č. 32 pokrývaly ZLO – pluky č. 153 mírovou posádkou v Domažlicích a č. 154 posádkou v Plzni. Příslušníci těchto jednotek se rekrutovali z místních obyvatel, což mělo zvýšit bojovou morálku. Výběr zařadil pouze předem vytipované spolehlivé brance. Mobilizační plán počítal s bleskovým obsazením úseků LO ihned po vyhlášení ostrahy.

Pro obranu a ostrahu hranic vytvořilo MNO speciálně určený typ jednotek. Staly se jimi Hraničářské prapory (HP). Hlavním úkolem HP se stala obrana hranic v polních opevněních a ve spolupráci se ZLO – pluky do příchodu jednotek z vnitrozemí. Za nimi měly nastupovat útvary „B“, tzv. manévrovací sled, jež dostaly rozkaz zasahovat na ohrožených úsecích dle potřeby a rozkazů generálního štábu armády.

V případě Klatovska to byla 2. pěší divize, Tato jednotka byla tvořena 35., 18. a 46. pěším a 2. dělostřeleckým plukem. Sídlem velitelství divize se stala Plzeň. V čele divize stál brigádní generál Václav Pozdíšek. Dle systematizace mělo stav pěší divize tvořit: zhruba 14 000 mužů, 36 lehkých děl ráže 8–10 cm, 36 KPÚV (kanón proti útočné vozbě) (v září 1938 zdaleka nebyl tento tabulkový stav u většiny divizí splněn, jednotky měly nejvýše 18 KPÚV, některé žádné protitankové prostředky neměly), 18 minometů ráže 8 cm, 300 lehkých a 54 těžkých kulometů.

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

ILE NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD

www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
šumava
západ

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

**Europäische Union
Evropská unie**
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Stezka strážců hranice

8

Délka trasy 17,5 km

Na jižním úpatí hory Ždánov v nadmořské výšce přibližně 940 m se nacházela obec se stejným jménem. Měla několik částí – nejdůležitější z nich – Přední Ždánov, za ním se-verozápadně Zadní Ždánov a statek Peklo. Vesnice Ždánov byla založena v rámci tzv. vnější kolonizace ve vrcholném středověku. Doba jejího vzniku není přesně známa. Vznikla jako vesnice pro horníky a lesní pracovníky, především z důvodu těžby zlata na hoře Ždánov. Proto také byla vystavěna v blízkosti šachet. Je známo, že Zadní Ždánov se sestával z osmi a Přední Ždánov ze sedmi čísel popisných. V roce 1840 měl Ždánov 14 popisných čísel se 109 obyvateli, spadajících pod farnost Kašperské Hory. Podle Schallera (1786) patřilo 7 popisných čísel Ždánova k velkostatku Žichovice – v držení Johanna Friedricha knížete z Lambergu. Další část spolu s Pohorskem, Ostružnem a Nezdicemi patřila městu Kašperské Hory. Ve vesnici žil po většinu času jeden švec, který se živil spravováním obuvi. Do 20.let 20.století zde existovala hospoda V Předpeklí s prodejem lahvového piva a tabáku. V moderních dějinách provázela Ždánov smůla. Ve 20.letech 20.století byl postižen epidemií tuberkulózy, na kterou několik lidí zemřelo. Dalším neštěstím pak byla těsně po 2.světové válce smrt pěti dětí, které přišly o život při hře s nalezenou municí. Dne 29. 6. 1945 se většina ždánovských obyvatel měla hlásit ve shromažďovacím středisku Dlouhá ves, načež byli odsunuti po železnici do Bavorska. Stalo se tak vzhledem k událostem spojeným se zánikem Československa na konci 30.let a kvůli chování nemalé části českých Němců za druhé světové války.

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

ILE NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD
www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
šumava
západ

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

**Europäische Union
Evropská unie**
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Stezka strážců hranice

9

Délka trasy 17,5 km

Vnitřní část objektu tvoří u typu A a B dvě střelecké místnosti, u ostatních je jedna. Zbraně byly umístěny v lafetách zavěšených ve střílnách. Tím bylo dosaženo lepšího míření. Otvor ve střílně mohl být tedy menší, a tím se snížila pravděpodobnost jeho zásahu nepřítelem. Tyto otvory se daly ještě zcela nebo zčásti zakrýt pancéřovými kryty, které byly součástí výbavy. K lafetě byla připojena plechová panoramatická mapa, na které zvláštní jehla ukazovala přesně místo v terénu, kam byla zbraň namířena. To umožňovalo přesnou střelbu i na „slepo“, např. skrz kouřovou clonu či v noci.

Plynové zplodiny vzniklé při střelbě byly zachycovány lapačem a odváděny navazujícími rourami týlovou stěnou mimo objekt. Pro pozorování okolí objektu byl určen zrcátkový periskop. Pro obranu nejbližšího okolí objektu byl určen granátový skluz, což byla zabetonovaná roura šikmo v úhlu 35°, opatřená uvnitř objektu lehce uzavíratelným krytem. Stěny uvnitř objektů byly obloženy dřevem, které tlumilo hluk, poskytovalo tepelnou izolaci, chránilo proti případným odštěpům betonu při zásahu, sloužilo k uchycení výstroje a dalšího vybavení objektu.

U dvoustřílnových tvořilo posádku objektu 7 mužů. Velitel a jeho zástupce pozorovali periskopy situaci a řídili palbu. Kulomety obsluhovali dva střelci, dva pomocníci střelců plnili pásy nebo zásobníky, obsluhovali granátový skluz a hlídali vchodovou střílnu. Obsluhu ventilátoru a zásobování objektu měla na starost spojka.

Maskování bylo prováděno buď maskovacími barvami nebo maskovacími sítěmi. Podél týlové stěny a nad střílnami byla z armatury zhotovena oka („prasečí ocásky“) pro zavěšení drátu, který byl ukotven k zemi kolíky a na nějž se umísťovaly větve pro maskování.

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

ILE NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD
www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
šumava
západ

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG IV)

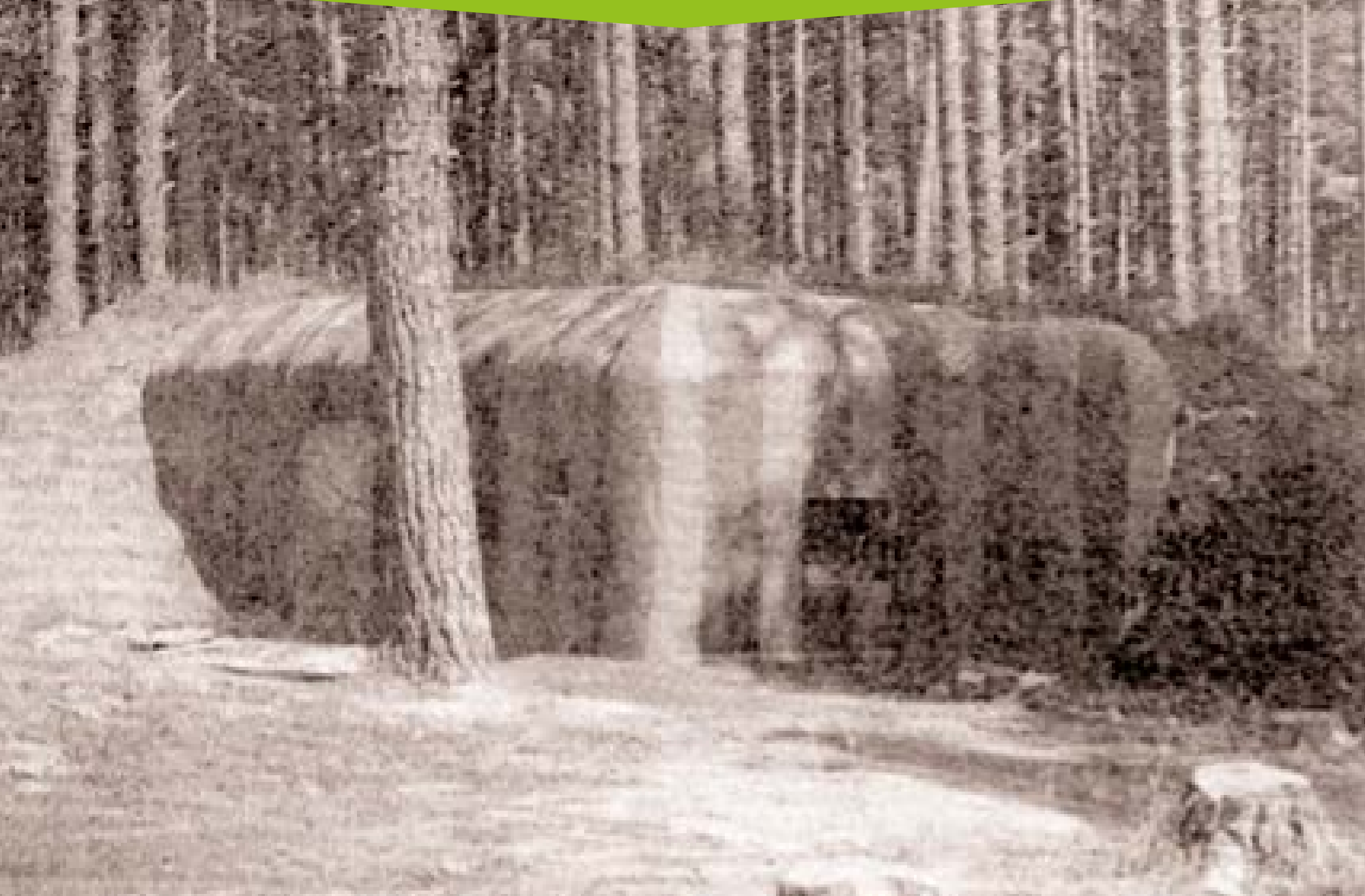

**Europäische Union
Evropská unie**
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Stezka strážců hranice

10

Délka trasy 17,5 km

Z desatera velitele objektu lehkého opevnění

1. Pozoruj bedlivě svěřený úsek, získávej zprávy – pozoroval-li jsi něco podezřelého, hlas to ihned svému veliteli a upozorni sousedy – pak nebudeš nikdy překvapen. Pozoruj též sousední objekty.
2. Tvoji hlavní zbraní jsou kulomety. Dbej, abys ovládal ty i celá tvoje osádka obsluhu těchto kulometů – využij každé chvíle k zdokonalení sebe i ostatních v zacházení se zbraní. Pamatuj, že účinná palba je možná jen tehdy, znáš-li dobře palebné úkoly, vzdálenosti cílů a výkonnost zbraně.
3. Kulomety udržuj v pořádku a čistotě a masku měj vždy připravenou.
4. Pamatuj, že jeden objekt chrání palbou druhý – dodržuj proto kázeň, abys nezpůsobil ztráty vlastním kamarádům a abys sousedy vždy chránil.
6. Pamatuj, že při palbě kulometů musíš ihned uvést v činnost ventilátor, aby plyny tvořící se při střelbě neohrozily osádku.
8. Udržuj v objektu čistotu – nezapomeň, že v něm musíš vydržet a že čistotou předejdeš nemocem.
9. Rozděl službu tak, aby každý z osádky měl v klidu možnost si odpočinout. Dobu odpočinku nechť věnuje spánku, aby nasbíral nové síly pro boj. Věnuj péči stravování osádky a dbej, aby každý dostal teplou stravu popřípadě zaříd' ohřátí stravy prostředky, jež máš po ruce. Nedovol, aby byla spotřebována záložní dávka, která je uložena v objektu jen pro dobu nouze. Pamatuj, že můžeš zůstat v objektu uzavřen několik dnů bez možnosti zásobování.
10. Měj důvěru ve svůj objekt. Pamatuj, že ani dělostřelectvo mu neuškodí. Jestli jsi učinil všechny přípravy a zahájil včas palbu, zastavíš nepřítele a splníš svůj úkol! Objekt nesmíš v žádném případě opustit nebo vydat nepříteli. Pamatuj, že udržením objektu usnadníš ostatním kamarádům jejich úkol a že budeš jimi i v případě obklíčení nepřítelem osvobozen.

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

ILE NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD
www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
šumava
západ

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

**Europäische Union
Evropská unie**
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Stezka strážců hranice

11

Délka trasy 17,5 km

Linie pevností v okolí Kašperských Hor sestává z několika postupně budovaných úseků. Nejvíce se kraje dotkl úsek s krycím označením H – 40 (Sušice). Sestával ze čtyř tvz. samostatných uzávěrů komunikací. První z nich tvořil uzávěr Ždánov na silnici mezi Kašperskými Horami a Nezdicemi na Šumavě. Ten byl tvořen šesti objekty vz. 37, z nichž jeden byl umístěn ve druhém sledu, aby kryl jejich týl.

Druhý uzávěr se nacházel u obce Tuškov. Před a za obcí jej tvoří šest pevnůstek. Tímto měla být uzavřena silnice Kašperské Hory – Bohdašice.

Nejrozsáhlejší uzávěr byl umístěn v prostoru obcí Annín – Nuzerov. Začínal u Bohdašic a palbou svých zbraní pokrýval cestu podél Otavy na Sušici.

Na stavbu úseku H – 40 byl dne 26. května 1937 vyhlášen konkurz, který vyhrála firma Ing. Prokopa ze Strakonic. Nabídla totiž nejnižší cenu (17.785 Kč za objekt). Úsek zahrnoval celkem 41 objektů LO vz. 37. Všechny byly k září 1938 vybetonovány a připraveny k použití. Za okupace bylo celkem 18 objektů úseku zničeno, čímž se jeho bojová hodnota stala téměř nulová.

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

ILE NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD
www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
šumava
západ

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

**Europäische Union
Evropská unie**
Evropské fondy pro
regionální rozvoj
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Stezka strážců hranice

12

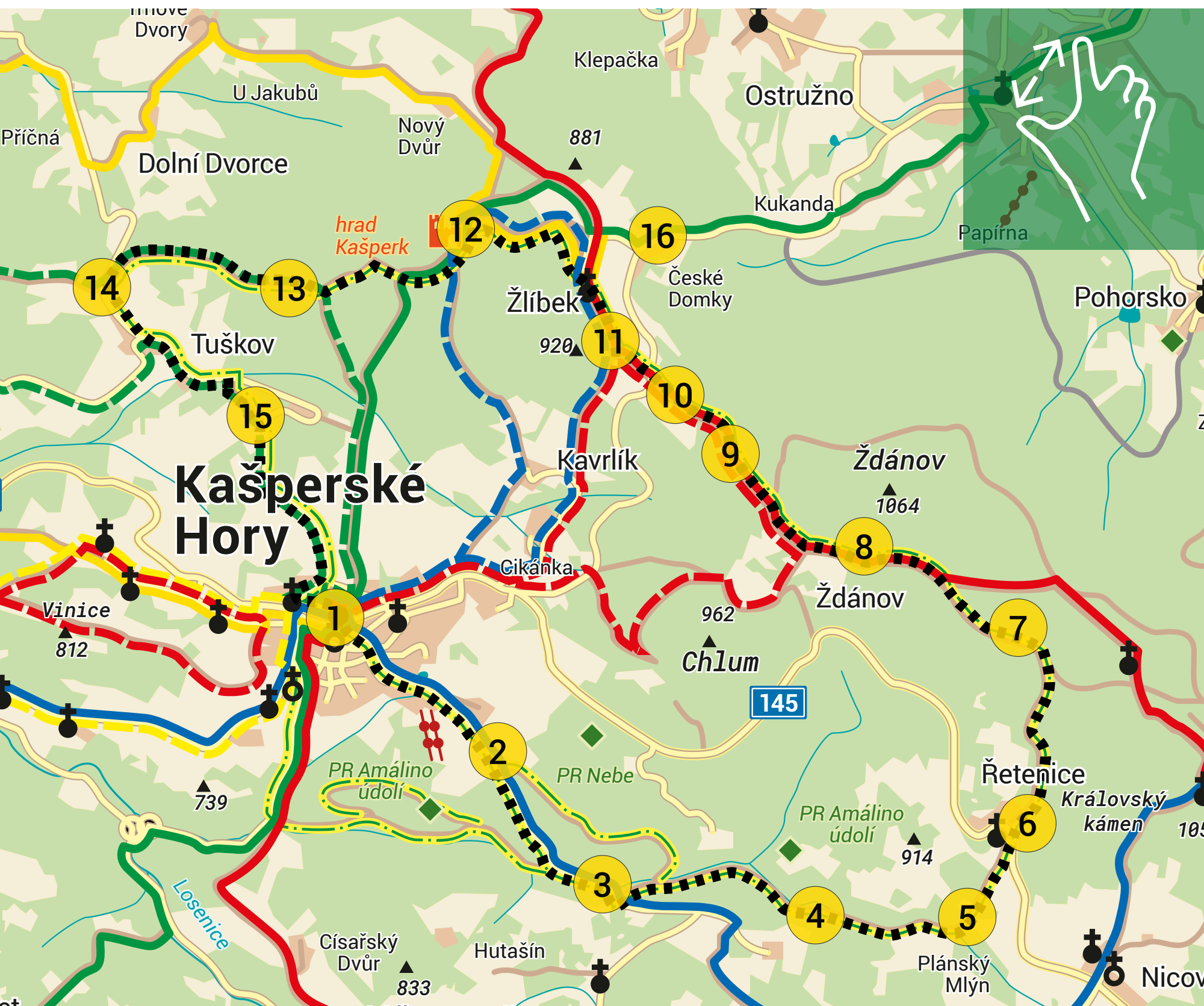
Délka trasy 17,5 km

Významnou součástí ostražky jihozápadní hranice země a oblasti Sušicka představoval ve středověku hrad Kašperk. Jeho zakladatel Karel IV., který mu propůjčil své jméno, v roce 1356 nařídil svému staviteli Vítovi řečenému Hedvábný, aby hrad Kašperk stavěl „pro obranu země české“.

Hradní posádka měla vedle zemské hranice strážít kašperskohorský zlatonosný revír a zajišťovat bezpečný provoz na nově zbudované obchodní komunikaci zvané Zlatá stezka. Jedna z jejích větví, procházející kolem hradu vedla ze Sušice přes Kvildu do bavorského Pasova.

Hrad Kašperk, hlavně jeho jádro, sice působí monumentálním dojmem, z vojenského hlediska však jeho obrana byla dosti pasivní, spoléhající především na strmý, špatně přístupný terén. Rozpor proč tak mocný a vyspělé architektury znalý panovník, jakým Karel IV. bezesporu byl, postavil tak jednoduchý hrad, vysvětlíme snad jedině tím, že počítal s Kašperkem a dalšími jeho strážnými hrady jako s opevněnými centry, kde by se v případě napadení země vojska pouze soustřeďovala. Následně by pak v poli napadala útočníka, který by vpadl do země.

Z vojenského pohledu se jedná o tzv. aktivní způsob obrany, kdy se sama armáda nebude bránit v pevnosti, aby nechala útočící vojska loupit a drancovat okolí, ale soustředěnými útoky bude usilovat o jejich co nejrychlejší zničení či aspoň vytlačení ze země. Naopak pasivní způsob obrany představuje málo mobilní armáda, spoléhající při obraně země na vojska bezpečně uzavřené v pevnostech. Československá vojenská doktrína ve třicátých letech 20. století preferovala spíše tento způsob obrany, i když se do výzbroje armády postupně prosazovaly zbraně pro aktivní způsob obrany jako byly moderní tanky a letadla.

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

ILE NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD
www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
šumava
západ

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

Evropská unie
Evropské unie
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Stezka strážců hranice

13

Délka trasy 17,5 km

Linie opevnění československé armády z druhé poloviny 30. let 20. století byla stavěna na obranu demokratického československého státu proti útoku nacistického Německa. Je zajímavé, ale pro dějiny charakteristické, jak některé věci souhrou dějinných událostí poslouží přesně k opačnému účelu, než k jakému byly postaveny. To je i případ části československého opevnění v blízkosti Bruntálu na Moravě.

Počátkem října 1938 příslušníci 7. výsadkové divize německé armády při obsazování pohraničí českých zemí cvičně zaútočili na již opuštěné pevnůstky u Košetic na Bruntálsku. Při útoku zde Němci vsadili na součinnost parašutistů s vzdušnou pěchotou. Při tomto cvičení německé velení odhalilo řadu nedostatků, které byly v dalších měsících odstraněny. Němečtí parašutisté, výsadkáři, ale i nepostradatelní ženisté, kteří odpalovali nálože v prostoru střelen, si zde mohli vyzkoušet téměř vše potřebné ke zdolávání pevností, na něž při své obranné doktríně spoléhali západní sousedé Německa, především Francie a Belgie. Například bleskové dobytí pilíře belgické obrany pevnosti Eben Emael je toho názorným příkladem. Po Mnichovské konferenci (29. 9. 1938) muselo Československo vydat velkou část svého opevnění Německu. Ironií osudu tedy československé pevnosti stavěné k zadržení nacistů posloužily agresorovi jako perfektní místo pro zlepšení a nacvičení svých útočných úderů.

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

ILE NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD
www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
šumava
západ

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

**Europäische Union
Evropská unie**
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Stezka strážců hranice

14

Délka trasy 17,5 km

Pro objekty vz. 37 byla oproti předchozím vz. 36 typická obrana vchodu v týlové stěně. Samotný objekt byl uzavřen mřížovými dveřmi o síle prutů 2 cm, skrz které se dalo v případě potřeby střílet ven z vchodové střílny, jež byla umístěna ve stěně přímo proti vchodu. Střílna byla zevnitř uzavíratelná polohovým krytem. Tyto kryty jsou ve třech různých provedeních (s přitlačnými křídélky, čepem s páčkou nebo křídélkovou maticí). Přičemž třetí typ se v jihozápadních Čechách nevyskytuje.

Ve vstupní chodbičce se v podlaze nachází otvor pro odvodnění. Chodbička se v pravém úhlu lomí doleva nebo doprava podle typu objektu a pak následují plnostěnné pancéřové dveře o síle 1 cm opatřené uzavíratelným otvorem pro střelbu pistolí a zástrčkami umožňujícími zajistit dveře zevnitř proti otevření. Tyto dveře se stejně jako mřížové otevírají dovnitř.

Na konci 50. let se v důsledku napjaté mezinárodní politické situace přistoupilo k aktivaci opevnění při západní hranici, pročež bylo nutné provést úpravy stávajících pevnůstek. Tyto úpravy sestávaly ze zasypání týlové stěny zeminou, úpravou vchodu na vstupní šachtu s použitím prefabrikátových profilů a dosazením protitlakových dveří. V důsledku této úpravy došlo prakticky k zasklení vchodové střílny. Ústí vývodu zplodin vně vchodu bylo chráněno vyzdřeným komínkem. Ve vnitřním vybavení byla dodána nová lafeta UL – 1. Časté je také drátěné pletivo, které zakrývalo střílny po vzoru předválečných masek. V oblasti Šumavy je takto upravena většina objektů. Tyto byly udržovány až do roku 1990, a tím připraveny k okamžitému použití.

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

ILE NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD
www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
šumava
západ

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

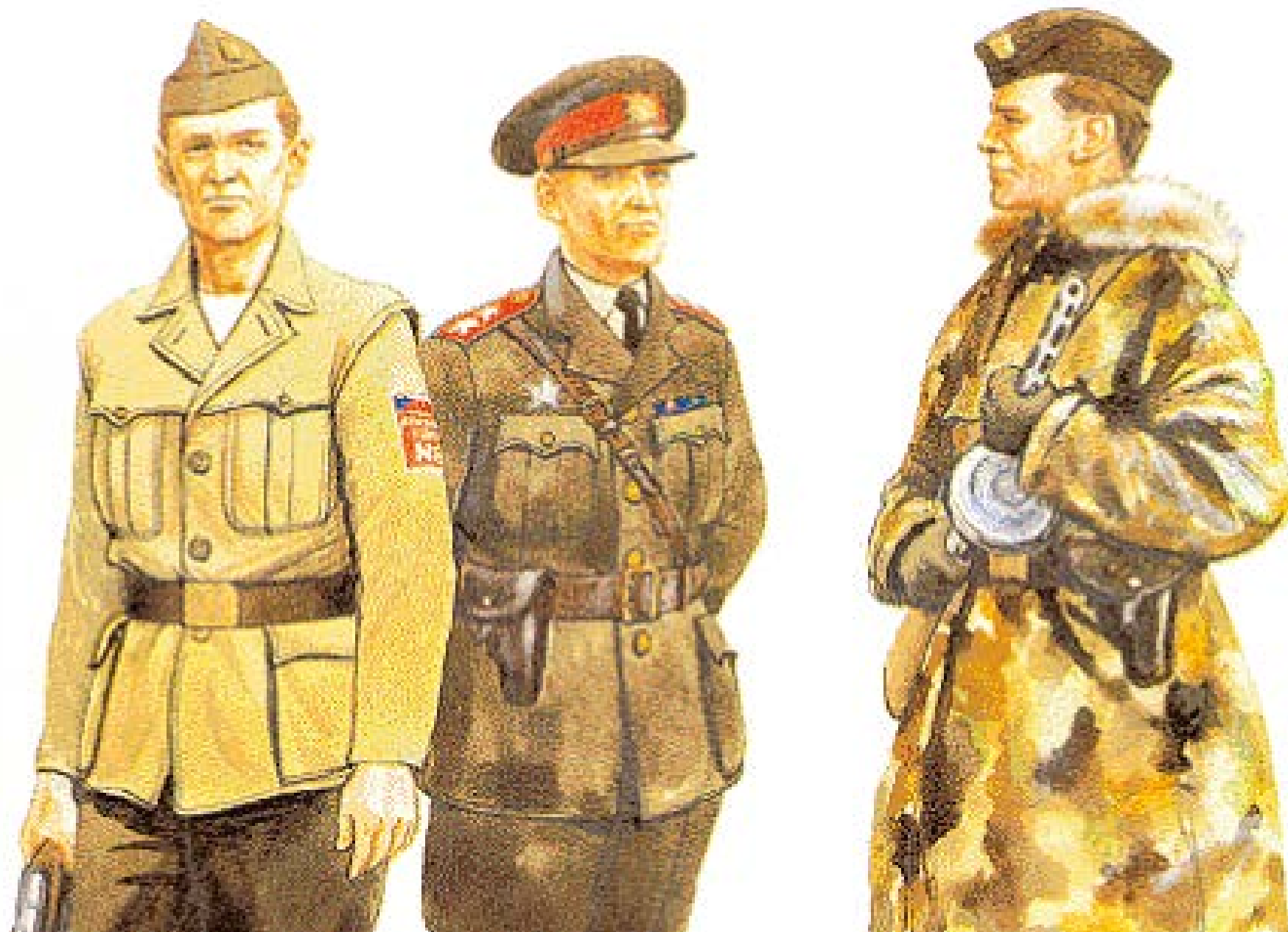

**Europäische Union
Evropská unie**
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Stezka strážců hranice

15

Délka trasy 17,5 km

Dalším mužem, který bývá pasován mnohými na krále Šumavy, je Josef Hasil. Tento muž prošel školou SNB v Protivíně a nastoupil na hranici jako kuchař na služebnu SNB Zvonková v lednu 1948. Po převratu v únoru téhož roku se zapojil do převádění lidí do Německa. Mimo převádění předával i zpravodajské informace a stal se spolupracovníkem americké CIA. V převádění mu pomáhal Karel Starý, jenž ubytoval lidi, kteří chtěli prchnout přes hranice.

Hasil je u Starého vyzvedával. Jeho stezky vedly jižněji od Kiliána, začínaly zhruba v prostoru Soumarského mostu. Toto místo se stalo osudným pro rodinu Karla Starého, neboť při jedné cestě za hranice narazila Hasilova skupina na hlídku a došlo k přestřelce. Jeden z uprchlíků při ní ztratil batoh a v něm byly noviny. Na nich byl jako odběratel uveden Karel Starý. Bezpečnost zatkla celou rodinu a odsoudila je ve velkém procesu v Českých Budějovicích celkem ke 102 letům vězení. Ani Hasilovi nepřálo štěstí, byl zatčen a odsouzen na 9,5 roku. Z vězení se mu však podařilo při cestě ze zaměstnání v květnu 1949 uprchnout a přejít hranici do Německa, odkud po čase emigroval USA, do města Chicago.

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD

www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
šumava
západ

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

**Europäische Union
Evropská unie**
Evropské fondy pro
regionální rozvoj